

BRÁNA ARCHIVŮ (ŠKOLÁM) OTEVŘENÁ?

Moderátorka: Jitka Bílková, Národní pedagogický institut ČR/Archiv bezpečnostních složek

Účastníci: Xenie Penížková, Archiv bezpečnostních složek
Andrea Farkasová, Maďarský národní archiv
Pavel Žalský, Základní škola Karla Klíče Hostinné
Václav Sixta, Ústav pro studium totalitních režimů
Dagmar Erbenová, První české gymnázium v Karlových Varech
Beata Kempná, Státní oblastní archiv v Praze
Zpravodaj: Karel Řeháček, Státní oblastní archiv v Plzni

Druhá sekce prostředního konferenčního dne byla věnována archivní edukaci, tedy souboru aktivit, jež nemohou moderní archivy opomíjet. Její garantka Xenie Penížková koncipovala sekci jako panelovou diskusi s následným praktickým workshopem a pozvala si zajímavé hosty (viz výše). Diskuse byla tedy nejen mezinárodní, ale především multioborová, což bylo jedním z klíčových pozitiv jednání. Konfrontace archivářů, zabývajících se archivní edukací, pedagogů, kteří jsou jejími hlavními „konzumenty“, a didaktiků, již mohou snažení archivářů i pedagogů pomoci zarámovat metodicky, vyzněla jako nejvyšší přidaná hodnota celé sekce.

V diskusi především zaznělo, že edukační aktivity nemohou být jednostranné a že se o ně musí snažit jak archiváři, tak pedagogové. A hledat nové a neotřelé způsoby vzájemné spolupráce, protože pouhé archivní exkurze nestačí. Cestou k „otevření“ archivů školám jsou tak především nové formy výuky. Jsou na ně však obě strany připravené tak, aby výuka byla efektivní? Účastníci diskuse se shodli především na tom, že badatelská forma výuky či projektové vyučování jsou násobně náročnější než běžné exkurze, náročnější nejen na archiváře, ale také na pedagogy. A to je faktor limitující, neboť bez patřičné erudice a motivace na obou stranách je tyto aktivity nemožné smysluplně provádět. I proto musí být do procesu archivní edukace integrováni všichni: archiváři, pedagogové i metodici.

Mají však archivy a školy o tento náročný způsob kooperace zájem? Není snadnější pokračovat v zajatých kolejí archivních exkurzí? Jedna jediná odpověď neexistuje, protože generalizovat v tomto ohledu prostě nelze. Ve školách je to o učitelích a celkovém nastavení organizace výuky, v archivech zase o prostorových podmínkách a edukaceschopných zaměstnancích. A v obou případech nesporně i o časové náročnosti. Z těchto důvodů jsou určitě snazší „neškodné“ exkurze a o vyšší úroveň archivní edukace se pokouší pouze málokdo. Podmínky jsou objektivní i subjektivní, nejčastěji však jejich mix.

Hovořme nyní jen o archivech. Málokterý z nich má současně takové prostorové i personální podmínky, aby bylo možno tak odborně a časově náročné akce realizovat. V archivech sice působí nemalé procento absolventů pedagogických studijních programů, takže edukace pro ně není cizím pojmem, ovšem ne všichni mají právě o tu archivní zájem, ne všichni jsou jí schopni a hlavně mají v dobách permanentního snižování stavů zaměstnanců dost jiných, z pohledu archivnictví a spisové služby důležitějších úkolů. Archivní pedagog v každém archivu je tak nenaplnitelná chiméra, podle některých diskutujících z pléna i zbytečná. I proto se mnohé archivy staví k vyšším formám archivní edukace poměrně vlažně.

Co by však těm, kteří se i přes veškeré překážky o tento způsob prezentace archivů pokoušejí, pomohlo? Kvalitní příprava partnerských pedagogů, dobře propracovaná metodika práce a pozitivní

příklady odjinud. A také archiválie, které je možné studovat i prostřednictvím dálkového přístupu. Konferenční edukační sekce prokázala, že všechno výše uvedené realizovatelné je. Na příkladu Státního oblastního archivu v Praze tento přístup prezentovala Beata Kempná, která ve workshopu představila manuály vzdělávacích programů a jejich nabídku pro základní, střední, vyšší odborné a vysoké školy. Jistě, každý edukátor si je musí přizpůsobit jeho vlastní realitě, i tak však přínosné a podnětné nesporně jsou. Metodiky a příklady dobré praxe tedy máme a mnoho archivů se jistě k této nové vlně prezentace naší práce přidá. A to je další důležitá přidaná hodnota celé edukační sekce. Sekce skvěle zvládnuté jak organizačně, tak odborně a v neposlední řadě i moderátorsky, kdy se Jitka Bílková postarala nejen o dodržení časového rámce sekce, ale skvěle moderovala jak panelovou, tak především spontánní diskusi početného publika.

I podle jeho reakcí bylo zřejmé, že archivní edukace je tématem, které archivářky a archiváře zajímá. I proto účastníci sekce s povděkem přivítali avíza k pokračování edukačních setkání. Tak se budeme těšit na další společné akce!